

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල - 2016

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පනතේ 6 (3) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පනතේ 6 (3) වගන්තිය ප්‍රකාර අරමුදලේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 - 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර වන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බව මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාලවන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරු කිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාල වන්නාවූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් අරමුදලේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් හා උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්ව විගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්ව විගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතී

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 51 වගන්තිය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා ඵලදායී ජීවිත කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත්, තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පවතින කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් අංශයේ එකතුව රු. 229,358,373 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් පැවතියද ඒවායේ ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 පරිදි ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

අරමුදලේ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති අනුව අස්පාශ්‍ය වත්කම් වසර 2 ක් තුළදී ක්‍රමක්ෂය කළ යුතු වුවත්, ඊට පටහැනිව එම වත්කම් වසර 4 ක් පුරා ක්‍රමක්ෂය කර තිබුණි.

2.2.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ආයතනය විසින් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ලබන ජංගම නොවන වත්කම් ඒවායේ ඵලදායී ජීවිත කාලය පදනම් කරගෙන ක්‍රමානුකූල පදනමකට ක්ෂය කිරීම වෙනුවට කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ වැය විෂය අංක 221-2-4-2003 යටතේ 2012 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා වාහන අළුත්වැඩියා කිරීම් වෙනුවෙන් දරන ලද මුළු අයහාර වියදමෙන් සියයට 20 බැගින් ක්ෂය ගණනය කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වාහන සඳහා ක්ෂය ප්‍රමාණය රු.1,620,832 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ආ) බැංකු ගිණුම් 04 කට අදාළව 2009 වර්ෂයේ සිට 2016 දෙසැම්බර් 31 දක්වා වූ කාලය තුළ යාවත්කාලීන නොකළ මුදල් තැන්පතු රු.16,021,950 ක් හා ලැබීම් වවුචර් උපනතාවය රු.12,555,622 ක් ඇතුළුව එකතුව රු. 517,935,339 ක් වූ ගනුදෙනු නිවැරදි කිරීමට හෝ නිරාකරණය කිරීම සඳහා අදාළ පියවර නොගෙන දිගින් දිගටම බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශයන්හි දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) 2016 වර්ෂයට අදාළ ගිණුම්ගත බැඳීම් වෙනුවෙන් 2017 වර්ෂයේදී රු. 5,190,718 ක් ගෙවීම්කර තිබුණද 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු. 2,341,937 ක් පමණක් වෙන් කර තිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම හා උපවිච්ච වියදම් රු. 2,848,781 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

2.2.4 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එකතුව රු.728,984,200 ක් වූ යන්ත්‍ර හා යන්ත්‍රෝපකරණ, ගෘහ භාණ්ඩ හා කාර්යාලීය උපකරණ සහ පරිගණක හා මෘදුකාංගවලට අදාළ ඉදිරිපත් කරන ලද ශේෂය උපලේඛනයේ ශේෂය සමඟ සැසඳීමේදී රු. 287,276,341 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

2.2.5 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් ගිණුම් විෂයයන් ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

ගිණුම් විෂයය	වටිනාකම	ඉදිරිපත් නොකළ සාක්ෂි
	(රු)	
(අ) බැංකු ගිණුම් 2 ක ශේෂය	6,810,422	i. බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශ ii. බැංකු සහතික
(ආ) ලැබිය යුතු ශේෂ මෙහෙවර පියස	427,147,000	} ශේෂ තහවුරු කිරීම්
(ඇ) කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල් - අග්‍රිමය	480,290,000	
(ඈ) වාහන	100,395,770	} විස්තරාත්මක උපලේඛන
(ඉ) සමුච්චිත ක්ෂය - වාහන	58,490,743	

2.3 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

නීති රීති හා රෙගුලාසි යනාදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය මුදල් රෙගුලාසි 395 (ආ) හා (ඇ)	අරමුදලට අයත් බැංකු ගිණුමකට අදාළව 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් පොත අනුව හා බැංකු ශේෂ තහවුරුව අතර රු. 1,423,861,794 ක වෙනසක් පැවතුණි. එම ශේෂයන් සැසඳීම් කර 2016 ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් දක්වාම බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කර නොතිබුණි.
(ආ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීටීඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 8.7 වගන්තිය හා 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති අංක 03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය	සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අනුයුක්ත කර සිටින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිලධාරීන්ගේ සේවා නියුක්ති ආදායම මත වූ උපයන වීට බදු ගෙවීම් අදාළ නිලධාරීන්ගෙන් අය නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු. 17,571,467 ක් අරමුදල විසින් ගෙවා තිබුණි. උපයනවිට ගෙවීම් බදු අරමුදලින් ගෙවීම පිළිබඳව 2016 පෙබරවාරි 26 දිනැති රාජ්‍ය ගිණුම් කාරක සභාවේදී සාකච්ඡා කර තිබුණු අතර ඒ අනුව 2016 අයවැය ලේඛනයේ උපදෙස් හා රාජ්‍ය මුදල් වකුලේඛවලට අනුකූල වන අන්දමින් ක්‍රමවේදයන් නිවැරදිව හා යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා සමඟ සාකච්ඡා කොට වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කරන ලෙස දැන්වුවද 2017 ජුනි අවසන් වන විටත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2016 මාර්තු 31 දිනැති අංක 05/2016 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පවතින දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය රු. 176,748,000 ක් වූ පිරිසිදු හා උපකරණවලට අදාළ 2016 වර්ෂයේ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ කටයුතු සිදුකර එහි වාර්තා විගණනයට ඉදිරිපත්කර නොතිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.175,926,965,000 ක ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය රු.156,937,279,000 ක් විය. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභයෙහි රු. 18,989,686,000 ක් වූ වැඩිවීම කෙරෙහි පොළී ආදායම් රු. 22,430,346,000 කින් වැඩිවී තිබීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2012 වර්ෂයේදී මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.111,828,720,000 ක ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර එය අඛණ්ඩව වර්ධනය වී 2016 වර්ෂයේදී රු.175,926,965,000 ක් වී තිබුණි. සේවක පාරිශ්‍රමික, ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා වූ ක්ෂයවීම් හා ආදායම් බදු සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් පසු 2012 වර්ෂයේදී රු.121,084,004,000 ක්ව තිබූ දායකත්වය 2016 දී රු.192,481,767,000 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

පෞද්ගලික හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනයන්හි සේවය කරනු ලබන සේවා නියුක්තයින් වෙත විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ලබාදීමේ අරමුණු පෙරදැරි කොට 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පනත යටතේ මෙම අරමුදල පිහිටුවා තිබුණි.

ඉහත සඳහන් අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව අනුව, 2016 වර්ෂය අවසාන වනවිට පෞද්ගලික අංශයේ හා අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ මුළු සේවා නියුක්තිය ලෙස වාර්තා වී ඇති නිලධාරීන් 3,682,695 කින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායකත්වය ඇති සක්‍රීය සාමාජික සංඛ්‍යාව 2,400,000 ක් හෙවත් සියයට 65 ක් විය. අනෙකුත් අනුමත අර්ථසාධක අරමුදල්වල සාමාජිකත්වය දරන සේවක සංඛ්‍යාව සියයට 11 ක් පමණක් වීමෙන් ඉතිරි සියයට 24 ක් වූ ප්‍රමාණය කිසිදු අරමුදලක දායකත්වයක් ලබාගෙන නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව අනුව, 2016 වර්ෂය අවසාන වන විට සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල් මණ්ඩලයේ සක්‍රීය සාමාජික සංඛ්‍යාව සහ දායක මුදල් ගෙවන සේවා යෝජක සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 2,500,000 ක් හා 77,842 ක් ලෙස වාර්තා වී තිබුණද සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ එම සංඛ්‍යාවන් පිළිවෙලින් 2,400,000 ක් හා 73,973 ක් වී තිබුණි. එය සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල් මණ්ඩලයට වඩා අඩු අගයක් ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව, සාමාජිකයින් 100,000 ක් හා සේවා යෝජකයින් 3,869 ක් ලියාපදිංචි කර ගැනීමට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (ඇ) 2016 දෙසැම්බර් 31 වන විට අරමුදලේ මුළු වටිනාකම රු.බිලියන 1,841.5 ක්වූ අතර එය 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට සාපේක්ෂව සියයට 11 ක වර්ධනයකි. කෙසේ වුවද, සාමාජික අරමුදල සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.
 - (i) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දායකය නොගෙවීම නිසා සේවායෝජකයින්ට එරෙහිව නඩු පවරා ගෙවීමට නියෝග ලබාගත් රු.බිලියන 10,979 ක් වූ මුදල 2016 දෙසැම්බර් 31 වන

විටත් සාමාජික ගිණුම්වලට බැරවී නොතිබුණි. මෙම ශේෂය 2014 හා 2015 වර්ෂ අවසාන වනවිට පිළිවෙලින් රු.මිලියන 6,898 ක් හා රු.මිලියන 8,142 ක් වශයෙන් පැවතුණි. 2016 වර්ෂය තුළදී මෙම ගිණුමට රු.මිලියන 8,322.5 ක් ලැබී තිබුණද, ඉන් නිරවුල් කර තිබුණේ රු.මිලියන 5,485.5 ක් වූයෙන් ඉතිරි නිරවුල් නොවූ මුදල් මේ ආකාරයෙන් වාර්ෂිකව මෙම ගිණුමට එකතු වී තිබුණි. මෙම සම්පූර්ණ ශේෂයට අදාළ වයස් විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අරමුදල අපොහොසත් වූණි. 2013 පෙබරවාරි 06 දිනැති රාජ්‍ය ගිණුම්කාරක සභා නිර්දේශ අංක 7 (ii) ප්‍රකාරව මෙම මුදල් නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කිරීමට හැකි නව පරිගණක මෘදුකාංගයක් හඳුන්වාදීමේ කටයුත්තක නිරතව සිටින බව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී විසින් කමිටුවට දැන්වුවද, නිරවුල් නොවූ ශේෂය වාර්ෂිකව වර්ධනය වන තත්වයක් දක්නට තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ අදහස් දැක්වීම අනුව 2015 සැප්තැම්බර් 01 සිට ආරම්භ කර ඇති නව සමානුපාතික ක්‍රමවේදය යටතේ පමණක් රු.මිලියන 278 ක මුදලක් “සී” වාර්තා 3,497 ක් මගින් සාමාජික ගිණුම් වලට බැර කර තිබුණු බව දන්වා තිබුණි.

- (ii) අරමුදලට අදාළව ලැබෙන දායක මුදල් නිරවුල් කරනතුරු කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ පොදු තැන්පත් ගිණුමක රඳවා තබනු ලැබේ. ඒ අනුව 2016 වර්ෂය තුළ ලද රු. 240,214,000 ක මුදලක් ඊට එකතු වී ඇති අතර නිරවුල් කරන ලද මුදල රු. 107,753,000 ක් විය. 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට තවදුරටත් නිරවුල් කිරීමට තිබූ ශේෂය රු. 356,422,000 ක් විය. එසේම 2016 වර්ෂය අවසානයට සාමාජික ගිණුම්වලට බැරවී නැති අඩුවැඩි දායක මුදල් ගිණුමේ සටහන් වී තිබූ දායක මුදල් ශේෂය රු. 1,538,465,000 ක් විය. ඒ සඳහා වයස් විශ්ලේෂණයක් විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු අතර මෙම ශේෂ පිළිබඳව 2013 වර්ෂයේ සිට දිගින් දිගටම රාජ්‍ය ගිණුම් කාරක සභාවලදීද සාකච්ඡාකර අප්‍රමාදව නිරවුල් කරන ලෙස නියෝග කර තිබුණද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ අදහස් දැක්වීම අනුව සේව්‍යෝජකයන් විසින් අඩු පාඩු නිවැරදි කර එවන තුරු සාමාජික ගිණුම් වලට එම මුදල් බැර කිරීම, පවතින විධිවිධාන යටතේ කළ නොහැකි බවත්, 2016 වර්ෂයේදී අඩු වැඩි දායක මුදල් ගිණුමෙන් සාමාජික ගිණුම් වලට බැර කළ දායක මුදල රු. 679,000,000 ක් බවත් දන්වා තිබුණි.

- (iii) අරමුදලේ සාමාජිකයින් විසින් අරමුදලින් ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම්කිරීමේදී අදාළ ප්‍රතිලාභ ප්‍රමාණය ගණනය කර ඇතත්, එම ප්‍රතිලාභ කම්කරු කොමසාරිස්ගේ උපදෙස් පරිදි සාමාජිකයින්ට නොගෙවා රඳවාගත් ප්‍රතිලාභ හා හිමිකම් නොපෑ ප්‍රතිලාභ වශයෙන් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 596,552,000ක් සාමාජික අරමුදල තුළ පැවතුණි. මෙම ශේෂයන්ගේ වයස් විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අරමුදල අපොහොසත් විය. වාර්ෂිකව මෙම ගිණුම්වලින් නිරවුල් වන ශේෂයන්ට වඩා වැඩි ශේෂයක් එකතුවන බැවින් මේවා අප්‍රමාදව නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම කෙරෙහි අරමුදලේ අවධානය යොමුවීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් බව නිරීක්ෂණය විය.

- (ඇ) 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 14 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් මණ්ඩලය විසින් අරමුදලේ මුදල් යෙදවීමෙන් ලැබෙන ආදායමෙන් වර්ෂයකට සියයට දෙක හමාරකට නොඅඩු ගණනක පොළියක් අදාළ වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් සාමාජිකයින්ගේ පුද්ගලික ගණනෙහි තිබෙන ගණනට බැරකළ යුතුය. 2016 වර්ෂයේ හා ඊට පෙර වර්ෂවල එලෙස ගෙවන ලද පොළී ප්‍රතිශතයන් 2009 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා සියයට 13.75 සිට සියයට 10.5 ක් දක්වා ක්‍රමිකව පහත වැටී තිබුණද, ඉකුත් වර්ෂ දෙකකදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එය සියයට 10.5 ක් බැගින් සමාන පොළී ප්‍රතිශතයක රඳවාගෙන තිබුණි. කෙසේ නමුත් සාමාජිකයන්ට සියයට 10.5 ක පොළී ප්‍රතිශතයක් ගෙවීම සඳහා වුවද ප්‍රමාණවත් ලාභයක් අරමුදල උපයා නොතිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ලාභ සමකිරීමේ සංචිතයෙන් රු. 250,000,000 ක් ලබාගෙන තිබුණි.

- (ඉ) සමස්ථයක් ලෙස 2016 වර්ෂය තුළදී ආයෝජන කළමනාකරණ කළ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වන රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයන් මෙම වාර්තාවේ 4.2.1 (අ) ඡේදයේ පෙන්වා දී ඇති පරිදි පහළ බැසීම හේතුවෙන් ඉදිරි වර්ෂවලදී දිගුකාලීන වශයෙන් අරමුදලේ ආයෝජන ආදායම් අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පැවතුණි. එබැවින් 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 14 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අරමුදලේ සාමාජිකයන්ට ගෙවිය යුතුවන පොළී ප්‍රතිලාභ පෙර වර්ෂවල ගෙවන ලද සියයට 10.5 ක් ඉක්මවූ පොළී ප්‍රතිශතයක් අනාගතයේදී ගෙවීමේ හැකියාව පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ අවදානමක් නොපවතිය යන්න බැහැර කළ නොහැකිවිණි.
- (ඊ) 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 23 වන වගන්තිය අනුව අරමුදලෙහි සාමාජිකයෙකුගේ පෞද්ගලික ගණනෙහි අය පක්ෂයට ඇති මුළු ගණන හැකිනාක් ඉක්මණින් සාමාජිකයාට ගෙවිය යුතු වුවද, 2017 ජුනි 30 දිනට ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම්කර අවුරුදු 01 සිට අවුරුදු 15 දක්වා කාලයක් ගත වී තිබුණද ගෙවීම් සිදුකර නොතිබූ රු. 29,601,872 ක් වූ සාමාන්‍ය ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම්පත් 146 ක්ද රු. 7,759,608 ක් වූ මරණ ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම්පත් 30 ක්ද පැවති බව නියැදි පරීක්ෂාවකදී අනාවරණය වී තිබුණි.

4.2 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

4.2.1 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) අරමුදලේ ප්‍රධාන ආයෝජන මාර්ගයක් ලෙස සැලකෙන අවදානම් අඩු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයන් 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 වර්ෂයේදී සියයට 50 කින් අසාමාන්‍ය ලෙස අඩුවී තිබුණි. එමෙන්ම අරමුදල ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයන්ගෙන් 2016 මැයි මාසයෙන් පසුව සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් වී තිබුණි. එබැවින් 2015 වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 318 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල මුළු ආයෝජනය 2016 වර්ෂය අවසන් වන විට රු.බිලියන 183 ක් දක්වා හෙවත් සියයට 42 කින් අඩු වී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

	ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ආයෝජනය			ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ආයෝජනය			භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර
	පළමු අර්ධ වර්ෂය (රු.බි)	දෙවන අර්ධ වර්ෂය (රු.බි.)	මුළු ආයෝජනය (රු.බි)	පළමු අර්ධ වර්ෂය (රු.බි)	දෙවන අර්ධ වර්ෂය (රු.බි.)	මුළු ආයෝජනය (රු.බි)	මුළු ආයෝජනය (රු.බි)
2015	110	124	234	17	67	84	318
2016	57	60	117	66	-	66	183
අඩුවීම			117			18	135
අඩුවීමේ ප්‍රතිශතය			50%			21.4%	42%

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ අදහස් දැක්වීම අනුව 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 දී පරිණත වූ බැඳුම්කරවල වටිනාකම අඩු මට්ටමක පැවතීමත් ශුද්ධ සාමාජික ලැබීම් විශාල ලෙස අඩු වීමත් බැඳුම්කර ආයෝජන අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණු බව දන්වා තිබුණි.

- (ආ) 2016 මාර්තු 29 දින පැවති රු.මිලියන 40,000 ක බැඳුම්කර නිකුතුවේදී අරමුදල විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළට මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීම් ඉතා අවම මට්ටමක පැවතුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනාගැනීමේ අංකය (ISIN)	මිල	ඵලදා	මිල	ගණන්	පිළිගත්	සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල				
	ගණන්	අනුපාතය	ඉදිරිපත්කරනලද	ඉදිරිපත්කරනලද	බැඳුම්කර වල	මිල	පිළිගත්	මිල	ගණන්	ඉදිරිපත්
	කැඳවූ මුළු		මුළු වටිනාකම		මුළු වටිනාකම	ගණන්	බැඳුම්කර	කල	ප්‍රතිශතය	
	වටිනාකම				(Amount	ඉදිරිපත්	වටිනාකම	මිල	පිළිගත්	
	(Amount				accepted)	කළ	(මුහුණත	ගණන්	බැඳුම්කර	
	Offered)					වටිනාකම	අගය)	කැඳවූ	වටිනාකම	
						(මුහුණත	අගය)	බැඳුම්කර	අනුව	
						අගය)		වටිනාකම	අනුව	
	රු.මිලියන	%	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	%	%	
LKB00520E014	10,000	-	27,022	10,272	-	-	-	-	-	
LKB01025C157	10,000	13.35	36,915	21,475	1,000	1,000	10	4.66		
LKB01226F014	10,000	13.45	32,560	17,010	500	500	5	2.94		
LKB01530E152	10,000	13.65 13.70	45,925	28,975	1,000	1,000	10	3.45		
එකතුව	40,000		142,422	77,732	2,500	2,500	6.25	3.22		

- (i) උක්ත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිල ගණන් කැඳවූ මුළු වටිනාකම (Amount Offered) සහ පිළිගත් මුළු බැඳුම්කර වටිනාකම සලකා බැලීමේදී (Amount accepted) අරමුදල විසින් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රතිශතය පිළිවෙලින් සියයට 6.25 සහ සියයට 3.22 ක් වැනි ඉතාමත් පහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව උක්ත භාණ්ඩාගාර නිකුතුවේදී අරමුදලේ දායකත්වය ඉතා අවම මට්ටමක පැවතිණි.
- (ii) අරමුදල් කළමනාකරණ අංශයේ මධ්‍යම කාර්යාලයේ (middle office) නිර්දේශය අනුව බැඳුම්කර මිලදී ගන්නා දිනට එනම් 2016 අප්‍රේල් 01 දිනට ඇස්තමේන්තුගත මුළු මුදල් ශේෂය වූ රු.මිලියන 8,800 න් රු.මිලියන 4,000 ක් උක්ත බැඳුම්කර නිකුතුව සඳහා යොදා ගැනීමට නිර්දේශ කර තිබුණද සත්‍ය වශයෙන්ම ආයෝජනය කර තිබුණේ ඉන් රු.මිලියන 2,173 ක් පමණක් වූයෙන් අරමුදල එම බැඳුම්කර නිකුතුවේදී සත්‍ය වශයෙන්ම ආයෝජනය කළ වටිනාකම නිර්දේශිත මුදල් ශේෂයෙන් සියයට 50 ක ප්‍රතිශතයක් ගෙන තිබුණි.
- (iii) 2016 අප්‍රේල් 01 දිනට අරමුදලේ දෛනික මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිල ගණන් කැඳවූ මුළු වටිනාකමින් (රු.මිලියන 40,000) සියයට 30 ක බැඳුම්කර ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් රු.මිලියන 12,076 ක අතිරික්ත මුදලක් අරමුදල සතුව තිබියදීත් උක්ත වෙන්දේසියේදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදී ගැනීමට වෙන්කර තිබුණේ රු.මිලියන 2,173 ක් පමණක් වීමෙන් මිල ගණන් කැඳවූ මුළු වටිනාකමින් සියයට 5 ක් වැනි අවම ප්‍රතිශතයක් සඳහා පමණක් මුදල් යොදවා තිබුණි. ඒ අනුව ඉහල ඵලදා අනුපාතයන් හෙවත් සියයට 12 ට වැඩි පොළී අනුපාතයන් යටතේ ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ ආයෝජනය කිරීමෙන් වැඩි ප්‍රතිලාභයක් අරමුදලට අත්කර ගැනීමේ අවස්ථාව කළමනාකරණය විසින් අහිමි කරගෙන තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ අදහස් දැක්වීම අනුව 2016 අප්‍රේල් 01 දිනට තිබූ රු.මිලියන 12,076 ක අතිරික්ත මුදල් දිගුකාලීන මුදල් ආයෝජනයට පමණක් නොව අරමුදලේ මුදල් රැස්කිරීමක් වනතුරු ප්‍රතිලාභ ගෙවීම, අරමුදල් පරිපාලනය සහ වෙනත් වියදම් දැරීම, ප්‍රතිපූරණය හා වෙනත් විකල්ප ආයෝජන

සඳහා යොදවා ගත හැකි මුදල් ශේෂය වන අතර එදිනට අරමුදල විසින් පුරෝකථනය කරන ලද ආයෝජනය කළ හැකි මුදල් ප්‍රමාණය වූයේ රු.මිලියන 8,800 ක් බව දන්වා තිබුණි.

(iv) ඉහත 4.2.1 (ආ) (iii) ඡේදය අනුව ප්‍රාථමික වෙන්දේසියේදී වැඩි ඵලදා අනුපාතයක් යටතේ බැඳුම්කර මිලදී ගැනීමේ හැකියාව තිබියදීත් ඉහත බැඳුම්කර නිකුතුවේදී අඩු බැඳුම්කර ප්‍රමාණයක් මිලදී ගෙන ඉතිරි රු.මිලියන 9,903 සියයට 6.5 සිට සියයට 8 දක්වා වූ අඩු පොළී අනුපාතයක් යටතේ ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල ආයෝජනය කර තිබුණි. අරමුදල වෙන් ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරුවන් පස් දෙනෙකු හරහා මෙම ගනුදෙනු සිදු කර තිබූ අතර ඉන් ඉහළම ප්‍රතිශතයක් එනම් සියයට 61 ක් මතභේදයකට තුඩු දී තිබූ එක් පෞද්ගලික ආයතනයක් හරහා ප්‍රතිමිලදී ගැනීම සිදුකර තිබුණි.

(ඇ) තවද, 2016 අප්‍රේල් 01 දිනෙන් පසු 2016 අප්‍රේල් 12 දින දක්වා කාලසීමාව තුළ දෛනික මුදල් ලැබීම් ද්විතියික වෙළෙඳපොළ හරහා බැඳුම්කර මිලදී ගැනීම හෝ වෙනත් ඵලදායී ආයෝජන මාර්ගයන්හි ආයෝජනය කිරීමක් සිදු නොකර අඩු පොළී ප්‍රතිශතයන් යටතේ එක් දිනයකින් කල් පිරෙන ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල ආයෝජනය කර තිබුණි. එම ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ආයෝජනයන්ගෙන් ද සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් (සියයට 61 ත් 94 ත් අතර) මතභේදයකට තුඩු දී තිබූ ඉහත පෞද්ගලික ආයතනයන් ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සඳහා යොදවා තිබුණි.

(ඈ) වැඩි පොළී ප්‍රතිශතයකට ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදී ගැනීමේ හැකියාව තිබියදී එය නොසලකා මතභේදයකට තුඩු දී තිබූ පෞද්ගලික ආයතනයක ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සඳහා අරමුදල් විශාල වශයෙන් යෙදවීම තුළින් අරමුදලේ සාමාජිකයන්ට වැඩි ප්‍රතිලාභයක් අත්කර දීමේ අවස්ථාව මඟ හැර එය පෞද්ගලික ආයතනයකට ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් පත්කර තිබූ විශේෂ ජනාධිපති කොමිසමක පවා ප්‍රශ්නකිරීම් වලට ලක්ව තිබුණි.

(ඉ) අරමුදල විසින් උක්ත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවේදී අරමුදලේ මුදල් ඉතා අවම වශයෙන් භාවිතා කර ඉතිරි මුදල් දිගින් දිගටම ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වල ආයෝජනය කරමින් සිට 2016 අප්‍රේල් 12 සිට අප්‍රේල් 25 දක්වා කාල සීමාව තුළ ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙන් එම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලට ගෙන තිබුණි. ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනාගැනීමේ අංක LKB01530E152 දරන බැඳුම්කරයෙන් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් ඉතා සුළු ප්‍රමාණයක් මිලට ගෙන එම බැඳුම්කරයෙන් රු.මිලියන 6,373 ක් වටිනා බැඳුම්කර සියයට 12.42 ත් සියයට 12.5 ත් අතර ඵලදා අනුපාතයකට එනම්, ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළට වඩා අඩු අනුපාතයකට මිලදී ගෙන තිබුණි. කෙසේ නමුත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ ඒ සඳහා සියයට 13.65 ත් සියයට 13.70 ත් අතර ඵලදා අනුපාතයක් ගෙවා තිබුණි. එසේම ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනාගැනීමේ අංක LKB01226F014 දරන බැඳුම්කරය සඳහා ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ සියයට 13.45 ක් වූ ඵලදා අනුපාතයකට වඩා අඩු එනම් සියයට 12.2 ක ඵලදා අනුපාතයකට රු.මිලියන 93 ක් වටිනා බැඳුම්කර ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙන් මිලට ගෙන තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ අදහස් දැක්වීම අනුව 2016 අප්‍රේල් 12 සිට අප්‍රේල් 25 දින දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදුකර තිබූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද්විතියික වෙළෙඳපොළ මිලදී ගැනීම් සඳහා අරමුදල විසින් මුහුණත අගය රු.මිලියන 8,050 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද්විතියික වෙළෙඳපොළේ විකුණා තිබුණු බව දන්වා තිබුණි.

(ඊ) 2016 වර්ෂය තුළදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසිවල සහභාගිත්වය හා එහි සාර්ථකත්වය පිළිබඳව පහත නිරීක්ෂණ කෙරේ.

(i) 2016 වර්ෂයේදී රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි සඳහා මිල ගණන් කැඳවූ සාර්ථක කාණ්ඩ අවස්ථා 62 ක් පැවති අතර ඉන්

අවස්ථා 16 කදී අරමුදල විසින් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් සම්පූර්ණයෙන් බැහැර වී තිබුණි.

- (ii) අරමුදල විසින් අවස්ථා 19 කදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා මිලගණන් ඉදිරිපත් කිරීමේදී අතීත අත්දැකීම්, අවබෝධය හා පළපුරුද්ද මත මිල ගණන් ඉදිරිපත් නොකර තර්කානුකූල නොවන ඉහළ ඵලදා අනුපාතයන් යටතේ මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීම හේතුවෙන් එම මිල ගණන් ප්‍රතික්ෂේප වී තිබුණි.

(උ) ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු

2008 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා අරමුදල විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් සහ ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙන් මිලදීගත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ මිලදී ගැනීම්			මුළු භා.බැ.මිලදී ගැනීම් වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)	ද්විතියික වෙළෙඳපොළ මිලදීගැනීම්	මුළු භා.බැ.මිලදී ගැනීම් වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)	මුළු භා.බැ. මිලදීගැනීම් (රු.මිලියන)
	සෘජු මිලදී ගැනීම් (රු.මිලියන)	වෙන්දේසි මගින් මිලදී ගැනීම් (රු.මිලියන)	එකතුව (රු.මිලියන)				
2008	196,634.0	5,350.0	201,984.0	95.20	10,184.5	4.80	212,168.5
2009	228,379.2	5,750.0	234,129.2	98.55	3,450.0	1.45	237,579.2
2010	190,642.5	18,766.7	209,409.2	97.92	4,450.0	2.08	213,859.2
2011	275,063.1	23,300.0	298,363.1	98.91	3,300.0	1.09	301,663.1
2012	320,769.2	45,831.8	366,601.0	99.88	450.0	0.12	367,051.0
2013	333,966.7	111,285.0	445,251.7	92.96	33,730.7	7.04	478,982.5
2014	223,572.0	12,000.0	235,572.0	84.28	43,933.1	15.72	279,505.1
2015	30,796.1	186,583.3	217,379.4	74.19	75,631.0	25.81	293,010.5
2016	-	123,836.0	123,836.0	65.50	65,150.0	34.50	188,986.0

ඉහත තොරතුරු අනුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදී ගැනීමට විකල්පයක් ලෙස ද්විතියික වෙළෙඳපොළ හරහා වෙනත් ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් බැඳුම්කර මිලදී ගැනීම් 2013 වර්ෂයේ සිට වැඩි වන ප්‍රවණතාවයකට නැඹුරුව තිබුණි. එනම් 2008 වර්ෂයේ සිට 2012 වර්ෂය දක්වා සියයට 5 ටත් වඩා අඩු ප්‍රතිශතයක වූ ද්විතියික වෙළෙඳපොළ මිලදී ගැනීම්, 2016 වර්ෂයේ දී සියයට 35 දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි.

4.2.2 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආයෝජනය

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් 2016 වර්ෂයේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු වලට සහභාගි වීමද ඉතා අවම මට්ටමක පැවතිණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සන්නිවේදන

දෙපාර්තමේන්තු තොරතුරු අනුව, 2016 වර්ෂය තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි 47 ක් පවත්වා තිබූ අතර ඉන් අරමුදල සහභාගි වී තිබුණේ වෙන්දේසි 07 ක් සඳහා පමණි. 2016 මැයි 20 සහ ඔක්තෝබර් 17 දිනැති මුදල් මණ්ඩලයේ තීරණයන් මගින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනුවලට ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු බව අවධාරණය කර තිබියදීත් හා ක්‍රියාකාරී ලෙස එම ගනුදෙනු වලට සහභාගිවීමට ප්‍රමාණවත් මුදල් අරමුදල සතුව තිබියදීත් අරමුදල විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසිවලට අවම මට්ටමින් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීම මතභේදාත්මක වී තිබුණි.

4.2.3 මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2016 මැයි 20 දිනැති මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයේ රැස්වීම් අංක 15/2016 දරන සටහනේ නිර්දේශයන්ට අනුව අරමුදල අඩු ඵලදා අනුපාතයක් ලබාදෙන ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයන් අවම කර සාධාරණ ඵලදා අනුපාතයක් ලබාදෙන ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළට ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දිය යුතු බවට නියෝගයක් දී තිබුණි. මුදල් මණ්ඩලයේ ඉහත තීරණය අනුව ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු සීමා කිරීමට නිර්දේශ නිකුත් කර තිබුණද, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් සඳහා වන ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු වලින් සම්පූර්ණයෙන් බැහැර වීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණේ ඉන් මාස 5 කට පසු එනම් 2016 ඔක්තෝබර් 17 දිනැති රැස්වීම් අංක 31/2016 දරන මණ්ඩල සටහන මගිනි. කෙසේ නමුත් ඊට පෙර 2016 මැයි 20 දිනෙන් පසු අරමුදල විසින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු වලින් සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් වී තිබීම ගැටළු සහගත වී තිබුණි.

(ආ) 2016 මැයි 20 දිනෙන් පසු අරමුදල විසින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු වලින් සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් වීමේ තත්ත්වය තුළ අරමුදලේ දෛනික මුදල් ශේෂයන් ආයෝජනය කළ යුතු විකල්ප ආයෝජන මාර්ගයන් පිළිබඳව ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් ඇතිවී තිබුණි. 2016 මැයි 20 දිනෙන් පසුව පැවති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි අවස්ථා 9 කදී රු.මිලියන 116,000 ක් සඳහා ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුණද, එමගින් සාර්ථකත්වයක් ලබා ගත හැකි වූයේ රු.මිලියන 72,000 ක් සඳහා පමණි. එසේම 2016 සැප්තැම්බර් 29 සිට 2016 දෙසැම්බර් 27 දක්වා කාලසීමාව තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි මගින් ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරුවන්ට බැඳුම්කර නිකුත් කර නොතිබීම හේතුවෙන් 2016 නොවැම්බර් හා දෙසැම්බර් මාස වලදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනයන් සිදුකිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

4.2.4 සමාගම් කොටස්වල ආයෝජනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2016 හා 2015 වර්ෂයන්හිදී පිළිවෙලින් රු. මිලියන 79,874 ක් හා රු. මිලියන 83,573 ක් සමාගම් කොටස්වල අරමුදල් ආයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	(රු. මිලියන)	(රු. මිලියන)
(i) <u>ලාභාංශ ආදායම</u>		
සාමාන්‍ය කොටස් - ලැයිස්තුගත	2,104	2,361
- ලැයිස්තුගත නොකළ	2,029	1,014
වරණීය කොටස් - ලැයිස්තුගත	130	137
(ii) <u>ප්‍රාග්ධන ලාභ/(අලාභ)</u>		
විකිණීමට තබා ඇති සාමාන්‍ය කොටස්	461	527

සාමාන්‍ය කොටස් - සාධාරණ අගයට ලාභ හෝ අලාභ තුළින්	(9)	26
(iii) ලාභ හෝ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති මූල්‍ය වත්කම් වලින් ලක් ශුද්ධ ආදායම - ලැයිස්තුගත කොටස්	(258)	(237)
(iv) භානිකරණ අලාභ(ලැයිස්තුගත හා ලැයිස්තුගත නොකළ)	(5,232)	(2,957)
	(775)	871
(v) විකිණීමට ඇති මූල්‍ය වත්කම් වල ශුද්ධ අලාභ	(3,364)	(5,181)
	(4,139)	(4,310)
	=====	=====
මුළු කොටස් ආයෝජනය	79,874	83,573

අරමුදලේ කොටස් ආයෝජනයෙන් 2016 හා 2015 වර්ෂයන්හි දී පිළිවෙලින් රු. මිලියන 4,139 ක් හා රු. මිලියන 4,310 ක විශාල පාඩුවක් දරා තිබුණි. ඒ අනුව 2016 වර්ෂයේදී රු. මිලියන 79,874 ක් හා 2015 දී රු. මිලියන 83,573 ක් වූ අරමුදලේ මුළු ආයෝජන වෙනුවෙන් කිසිදු දායකත්වයක් අරමුදලට ලැබී නොතිබූ අතර අරමුදලේ සංචිත තවදුරටත් අඩුවීමට කොටස් ආයෝජනයෙන් සිදු වී ඇති අලාභයන් දැඩි ලෙස බලපා තිබුණි.

(ආ) අරමුදල විසින් දිගුකාලීනව මුදල් ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගම් 06 ක කොටස් වෙළඳපොළ මිල එහි පිරිවැයට සාපේක්ෂව ප්‍රමාණාත්මකව අඩුවීම නිසා රු. මිලියන 5,232 ක භානිකරණ අලාභයක් 2016 වර්ෂයේදී අරමුදලට සිදුවී තිබුණි. ඉන් සියයට 36 ක්ම එක් සමාගමක කොටස් මිල පහළයෑමෙන් සිදුවූ අලාභයක් විය. එසේම එක් සමාගමක සිදු කර තිබූ ආයෝජනයේ සාධාරණ අගය ප්‍රමාණාත්මකව එනම් සියයට 56 කින් පමණ අඩු වී තිබුණද භානිකරණය යටතේ එය හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

4.3 ප්‍රමාද වූ ව්‍යාපෘති

අරමුදල වෙනත් රාජ්‍ය ආයතන දෙකක් සමඟ එක්ව රු. බිලියන 12 ක මුළු පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් යටතේ අලුතින් ඉදිකිරීමට නියමිත හෝටල් සංකීර්ණයක ආයෝජන කටයුත්තකට සම්බන්ධ වී තිබුණ අතර 2013 වර්ෂය අවසානයේදී අරමුදලෙන් රු. බිලියන 5 ක් ඒ සඳහා යොදවා තිබුණි. ඒ වෙනුවෙන් 2013 ජූනි 04 දින අත්සන් කරන ලද කොටස් හිමියන්ගේ ගිවිසුම අනුව මෙම සමාගමේ කොටස් 2015 අවසන් වීමට පෙර කොටස් වෙළෙඳපොළේ ලැයිස්තුගත කිරීමට තීරණය වී තිබුණත්, ඉදිකිරීම් ප්‍රමාදවීමෙන් එම කටයුතු 2017 ජූනි අවසන් වන විටත් අවසන් වී නොතිබුණි.

4.4 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2016 හා 2015 වර්ෂයන්ට අදාළව අරමුදලේ ඒක සේවක පිරිවැය පහත දැක්වේ.

	<u>2016 වර්ෂය</u>		<u>2015 වර්ෂය</u>	
	<u>කම්කරු</u>	<u>ශ්‍රී ලංකා</u>	<u>කම්කරු</u>	<u>ශ්‍රී ලංකා</u>
	<u>දෙපාර්තමේන්තුව</u>	<u>මහ බැංකුව</u>	<u>දෙපාර්තමේන්තුව</u>	<u>මහ බැංකුව</u>
වැටුප් පිරිවැය (රු'000)	385,175	477,974	342,558	405,941
තථ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව	281	184	244	154
ඒක සේවක පිරිවැය (රු'000)	1,371	2,598	1,404	2,636
ශ්‍රී ලං. ම. බැංකුවේ ඒ.සේ.පි. වැඩිවීම (%)		90		88

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ ඒක සේවක පිරිවැය සමඟ සසඳා බලන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ අංශයේ ඒක සේවක පිරිවැය 2016 වර්ෂයේදී සියයට 90 කින්ද, 2015 වර්ෂයේදී සියයට 88 කින් ද, වැඩිවීමක් සිදුව තිබුණි. මීට ප්‍රධාන වශයෙන් කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වැටුප් අතර පවත්නා වැටුප් විෂමතා බලපා තිබුණි.

(ආ) 2016 වර්ෂය අවසානය වනවිට අරමුදලට අදාළව කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරප්පාඩු 76 ක් පැවති අතර එය මාණ්ඩලික ශ්‍රේණියේ 18කින් හා මාණ්ඩලික නොවන ශ්‍රේණියේ 58 කින් සමන්විත විය. ජ්‍යෙෂ්ඨ තනතුරුවල පුරප්පාඩු පැවතීම අරමුදලේ නිරවුල් කිරීම්, නීතිමය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම් ප්‍රමාද වීම කෙරෙහි සෘජුවම බල නොපෑවේය යන්න බැහැර කළ නොහැකිවිණි.

5. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

5.1 විගණන කමිටු

අරමුදලට අදාළව විගණන කමිටු රැස්වීම් කම්කරු අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින සියලු ආයතන හා එක්ව පවත්වනු ලැබේ. ඊට අමතරව කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ වෙනම විගණන කමිටුවක් පැවැත්වුවද, ඊට අරමුදලේ මූල්‍ය පරිපාලන කටයුතු සිදු කරනු ලබන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා එහි අභ්‍යන්තර විගණකයින්ගේ සහභාගිත්වයක් නොතිබුණි. රු. බිලියන 1,811 ක් පමණ වූ අරමුදලක් වෙනුවෙන් වෙනම විගණන කමිටුවක්, අරමුදලේ කටයුතු සඳහා අනුයුක්ත කර සිටින කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වීමේ අවශ්‍යතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කල යුතුව ඇත.

5.2 නොවිසඳී ඇති විගණන ඡේද

රාජ්‍ය ගිණුම්කාරක සභා නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වර්තමාන තත්ත්වය පහත දැක් වේ.

නිර්දේශ අංකය	නිර්දේශය හා වර්තමාන තත්ත්වය
2014 අගෝස්තු 19 අංක 07 (03)	සමාගමක් ඇවරකරණයේදී එම සමාගමින් අයවිය යුතු සේවක වන්දි අයකර ගැනීමට ප්‍රමුඛත්වයක් දීම සඳහා පවතින නීතිය සංශෝධනය කිරීමට දෙන ලද උපදෙස් ප්‍රකාර, අදාළ කටයුතු සඳහා නීති කෙටුම්පත් දෙන ලද සම්පාදකගෙන් අනුමැතිය ලැබී ඇතිබව කමිටුවට දැන්වුවද, සංශෝධිත පනත 2017 අගෝස්තු අවසන් වන විටත් අනුමත වී නොතිබුණි.
2016 පෙබරවාරි 26 අංක 08	සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ කටයුතු ඉදිරියට පවත්වාගෙන යෑම සඳහා සියලු ආයතන ඒකාබද්ධව ඉදිරි වසර 10 සඳහා විධිමත් සැලැස්මක් සකස් කලයුතු බවට උපදෙස් ලබා දුන්නද එම කටයුතු 2017 අගෝස්තු අවසන් වනවිටත් නිම වී නොතිබුණි.
2016 පෙබරවාරි 26 අංක 09	අරමුදලේ තොරතුරු තාක්ෂණ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව හා මහ බැංකුව සම්බන්ධ වී එක් පරිගණක වැඩසටහනක් සකස් කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳව වාර්තාවක් 2016 මාර්තු 23 දිනට පෙර කාරක සභාවට යොමු කරන ලෙස උපදෙස් ලබා දුන්නද එවැනි වාර්තාවක් 2017 අගෝස්තු අවසන් වන විටත් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

5.3 අභ්‍යන්තර විගණනය

අරමුදලේ පරිපාලන කටයුතු සිදුකරනු ලබන කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 08 ක් හා තථ්‍ය සංඛ්‍යාව 06 දෙනෙකුට සීමාවී තිබුණි. දෙපාර්තමේන්තුව සතුව ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 57 ක් පැවතීම හා සිදුවන ගනුදෙනුවල ප්‍රමාණය අනුව අනුමත සංඛ්‍යාව ප්‍රමාණවත් නොවිනි. දෙපාර්තමේන්තුවේ අභ්‍යන්තර විගණනය ශක්තිමත් කළයුතු බවට 2013 වර්ෂයේ සිට දිගින් දිගටම රාජ්‍ය ගිණුම්කාරක සභා රැස්වීම් වලදී සාකච්ඡා කර තිබුණද, ඒ අනුව ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර විගණනයක් සිදු කිරීම සඳහා කටයුතු කර නොතිබුණි.

6. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති පාලන වල අඩුපාඩු කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අධිපති වෙත වරින් වර දන්වන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර -----	නිරීක්ෂණ -----
(අ) මෙහෙයුම් පාලනය	(i) අරමුදලේ සාමාජිකයන්ගේ පෞද්ගලික ගිණුම්වලට මේ දක්වා බැරවී නොමැති දායක මුදල් ඔවුන්ගේ ගිණුම්වලට කඩිනමින් බැරකිරීමට හා රඳවාගත් ප්‍රතිලාභ අදාල හිමිකරුවන්ට අප්‍රමාදව ගෙවීමට වැඩ පිළිවෙලක් සකස් නොකිරීම. (ii) අරමුදල වෙනුවෙන් වෙනම විගණන කමිටුවක් නොපැවැත්වීම
(ආ) ආයෝජන පාලනය	සෑමවිටම අරමුදලට හා සාමාජිකයන්ට ඉහළ ප්‍රතිලාභයක් ලැබෙන පරිදි අරමුදල් ආයෝජනය නොකිරීම.
(ඇ) අභ්‍යන්තර විගණනය	අභ්‍යන්තර විගණනයට ප්‍රමාණවත් හා සුදුසුකම් ලත් කාර්ය මණ්ඩලයක් බඳවා නොගැනීම හා සියළුම ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි ප්‍රමාණවත් අභ්‍යන්තර විගණනය සිදු නොකිරීම.